

Leverandør-risikoanalyse-værktøj – et hjælpemiddel til slagtekalveproducenter

Af kvægfagdyrlæge Betina Bækdal Tvistholm

I projekt ”Smitterisiko og sygdomsforebyggelse i forbindelse med flytning af dyr mellem besætninger” har vi sat fokus på udfordringer omkring flytning af levedyr mellem malkekvægsbesætninger som leverandør af småkalve til slagtekalvebesætninger. En af de vigtigste udfordringer er, hvordan man som slagtekalveproducent kan sikre sig, at man ikke indkøber kalve fra salmonella-positive malkekvægsbesætninger.

Bekæmpelse af Salmonella Dublin i slagtekalvebesætninger kan være særligt udfordrende. Selvom væsentlige smitteveje som kælvningssituationen er fraværende er der andre problemstillinger, især indkøb af sårbare kalve fra mange leverandører samt i mange staldsystemer begrænsede muligheder for sektionering.

I projektet er der udviklet et risikoanalyse-værktøj, der på basis af nogle få væsentlige nøgletal (salmonella forekomst, kalvedødelighed) fra leverandørbesætninger vil give slagtekalveproducenten mulighed for, at vurdere smitterisikoen for salmonella når han køber kalve ind.

I efteråret 2015 blev prototypen af dette værktøj testet i 23 Salmonella-positive slagtekalvebesætninger. De fleste af de besøgte slagtekalveproducenter vurderede, at de fik brugbare oplysninger og relevant ny viden om leverandørbesætningernes sundhedsstatus. Flere producenter kom desuden med input til fremtidige udviklingsmuligheder. Konklusionen var derfor, at værktøjet leverer god beslutningsstøtte til slagtekalveproducenten, når han skal købe kalve ind.

Værktøjet er bygget sådan op, at det leverer alle de CHR numre, der er indkøbt kalve fra i en given periode. I prototypen var perioden sat fra 1. januar 2015 og indtil besøgsdato (oktober eller november 2015). Antal indkøbte kalve var registeret, samt salmonella data fra leverandørbesætningen og leverandørbesætningens kalvedødelighed. Resultaterne bliver vist i et simpelt regneark – se figur 1.

Figur 1 - Eksempel på et værktøj til risikoanalyse for Salmonella ved indkøb af kalve:

Dyr flyttet ind til chnr xxxxx siden 1. januar 2015 ifølge Kvægdatabasen										
Kun dyr under 6 mdr gamle ved flytning er talt med										
Har leveret dyr indenfor de sidste 3 mdr										
Nr.	Leverandør	Antal dyr indkøbt	Salmonella-niveau per okt'15 ud fra antistoffer	Seneste gyldige tankmælks-test	Seneste ELISA måling i tankmælk	Gns. antistoffer sidste 4 prøver	Kalvedødsprocent, 0-14 dage gamle	Antal døde kalve under 14 dage	Kalvedødsprocent, 0-180 dage gamle	Antal døde kalve under 180 dage
1			1	07-sep-15	0	0	0	1	1	3
2			1	07-sep-15	9	13	1	1	1	1
3			1	08-sep-15	0	0	2	2	6	4
4			2	06-okt-15	36	39	6	13	15	28
5			1	08-sep-15	0	0	5	7	10	13
6			1	07-sep-15	0	2	3	4	8	8
7			1	07-sep-15	0	0	5	8	9	11
8			1	15-sep-15	36	23	7	14	14	24
9			1	08-sep-15	0	0	2	4	2	4
10			1	08-sep-15	3	2	1	1	3	3
11			Kødkvæg							
12			2	15-sep-15	47	32	2	1	54	31
13			1	08-sep-15	0	0	2	6	5	14
14			1	08-sep-15	0	0	3	3	4	4
15			1	07-sep-15	0	0	3	3	6	5
16			1	26-jan-15	0	0	3	2	25	15
17							0	0	0	0
18			1	07-sep-15	0	0	3	13	5	16
19			1	08-sep-15	0	0	6	7	6	7
20			1	07-sep-15	0	2	1	2	14	8
21			1	12-sep-15	0	0	15	42	18	50
22			1	12-okt-15	0	0	4	6	10	12
23			1	07-sep-15	0	0	0	0	0	0
24			1	08-sep-15	0	0	4	14	5	18

I udviklingsfasen var alle leverandører anonyme medmindre slagtekalveproducenten kunne fremvise et underskrevet dokument med leverandørbesætningens tilladelse.

Farverne i skemaet indikerer potentiel smitterisiko – højrød farve er en niveau 2 besætning og lyserød er en niveau 1 besætning med salmonellatal samt dødelighedstal, der kan indikere en risiko for salmonella.

Prototypen videreudvikles og gøres offentligt tilgængelig, så alle slagtekalveproducenter på sigt kan benytte dette værktøj.